

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben na. noz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Kath. autonomiai választók Nagy-Váradon.

Vettük a v-ujvárosi és velencei plébániák meghívóját, melyeket alább közlünk, azon megjegyzéssel, hogy az ügy fontosságára való tekintettel minél nagyobb számmal kérjük a jogosítottak megjelenését.

Meghívás.

Az Ö cs. és ap. kir. Felsege által 1869. évi október hó 25-én 20340 sz. a legkegyelmesebben jóváhagyott a magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező gyűlés tagjainak választási módozata 19 §-a alapján, a nagyvárad-ujvárosi 24 éves és korosabb róm. kath. férfiak tisztelettel felkéretnek, hogy a **f. évi június 20-án**, az az jövő **vasárnap d. e. 11 órakor** a nagyvárad-ujvárosi róm. kath. fiu-iskola épületben tartandó kath. autonómia szervezködő ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad-Ujváros 1897. jun. 15-én.

Nemeskey Andor,
plébános.

A v-velencei, váraljai, csillagvárosi és f-vásárhelyi 24 éves és idősebb róm. kath. férfiak tisztelettel felkéretnek, hogy **jövő vasárnap, folyó hó 20-án délelőtt 11 órakor** a v-velencei róm. kath. fiu-iskola épületében a magyarországi kath. autonómiáját szervező gyűlésre a választóképesek összejárásának teljesítésére kiküldendő öt tagu bizottság megválasztása végett megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1897. június 15.

Gabriely Lajos,
plébános.

Tárgy: 1. A választási felhívás és a választási szabályok felolvasása.
2. A plébánia hívek közül a választási összejárás teljesítésére és utóbb a választás vezetésére kiküldendő öttagu bizottság megválasztása.

A beruházási kölcsön.

(K. Ö.) Tegnap igen fontos közgazdasági törvényjavaslat került a képviselőház elé. Ugyanis Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter benyújtotta a már régen tervezett államvasuti beruházásokra szükségelt 123 millió forint beszerzéséről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslatához csatolt indokolás szerint az 1896. és 97. évek terhére 43 millió frtot kell kölcsön útján beszerezni, melyből az egyelőre legszükségesebb beruházások és az eddigi kölcsönök kamatai lesznek fedezendőek. Ez alkalmat felhasználjuk arra, hogy egyet-mást elmondjunk az államvasutak finanziaális és közgazdasági politikájáról s magáról a beruházási kölcsönről.

A magyar államvasutak bevételei az utóbbi esztendőben állandóan szilárd irányt mutatnak. Az ipari s nyers termelés fokozásával s a kereskedelem fejlődésével nem is gondolhatunk arra, hogy a bevételekben számottevő csökkenés álljon be. Állami üzemről lévén szó, hangsúlyoznunk kell, hogy az állam nem nyereszkeskedhetik az állampolgárok rovására. Azért az állami üzemnél elért tiszta jövedelemnek első sorban a közgazdasági érdekeket kell szolgálnia. A magyar államvasutaknak az őriási feleslegek mellett (évi átlag 35 millió forint) az árudisza-

bás, első sorban a nyerstermelés, azután a személyforgalom olcsóbbá tételére kellene gondolnia. Amilyen egyszerű ez a kívánság, oly nehéz a kivitele.

Nekünk ugyanis nincsen önálló vasuti politikánk; az államvasutak feleslegei tehát, amilyen jól beleillenek az állambház-tartás keretébe, önállóan közlekedési gazdasági célokra fel nem használhatók. Az államvasutaknál divó rendszer szerint a főczél mindig csak az volt, hogy minél fényesebb pénzügyi eredményeket tudjon felmutatni, csak azért, hogy gyarapítsák az állambház-tartás mérlegének pluszszait. A beruházásokat elhanyagolták, az alkalmazottak számát redukálták, a szolgálatban levőket munkával túl terhelték s világgá kürtölték az államvasutak fényes pénzügyi eredményeit. A szükséges beruházások elhanyagolása azonban megboszlulta magát. Mindenféle hiányok lettek érezhetővé s amit szemfényvesztésből évek hosszú során át elmulasztottak, azt most a beruházási kölcsönnek kell jóvá tennie. Amit a magyar államvasutak a saját jövedelmükből megtehettek volna, azt most az összességnek kell viselnie.

Pedig a magyar államvasutak közgazdasági jelentőségét nem érzi meg egyformán az összesség. Legnagyobb haszna belőlük a kereskedelemnek és iparnak van, legkisebb a nyerstermelésnek, különösen a kisgazdaosztályoknak. Aminthogy bizonyos, hogy hozzájárultak a nagyobb városok fejlődéséhez, annyit ártottak a kisebb városoknak, melyeknek forgalmát tönkretették. A nagyszállítók refakciákat kapnak s teljes mértékben használják ki

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A mogyorók.

— Idyll —

Henry Gréville.

Az egyenes fasornak egymásbafonódott lombos ágai sűrű zöld boltzatot képeztek, melyek hosszan futva a messze távolban fényes fehér pontban végződtek, hol egy napsütötte beláthatatlan síkság terült el, melynek ringó búza kalászát pajzán szellő hajtogatta.

A fásor közepén vezető utat frissen nyest élősövény és smaragd zöld bársányos pázsit övezte, mely olyan hasonlatossá tette az egésznek képét a Versailles-i parkhoz vagy egy Eisen féle kedves élénk színekkel festet képhez, hogy az ember szinte egy szalonban képzelte magát, nem pedig a szabad természetben.

Két oldalt zöldvágás terült el, itt-ott apró lombligeteket képezve, melyekre a bohó napsugár rezgő fényfoltokat vetett, engedelmessé a gyengéd szellő szeszélyeinek, mely át-suhant a magas fakoronákon s édes suttogást folytatott a zizegő falevelekkel.

Nyár vége felé volt. Gyönyörű idő, egyike ama napoknak, melyek átmenetet képeznek az ős és a nyár között. Egy csep forrás sem volt, főképpen ezen a vidéken, hol az aratás csak augusztus közepén kezdődött, valóságos élvezet ilyenkor a szabadban lenni.

A fásorban lassu apró léptekkel ketten haladtak egymás mellett.

A nő egy magas nyelű XV. Lajos korabeli napernyő gombjára támaszkodott, fején a könnyű csipkekendő alul dus ezüsthényű ősz fűrtök csillámlottak, melyek ha egy-egy a lombokon átszivárgó napsugár járás közben rájuk esett, szinte glóriát vontak az arcz körül. Mellette egy férfi ment, öregkora daczára fúrge egyenes léptekkel, kezeit hátán összetéve. A fején lévő széles karimájú szalmakalap az embernek a délővi országok forró napját jutatta eszébe, hol mint az árpacukor dobozokon vagy teáskatulyák fedelein vagy éppen »Pál és Virginia» valamely ódom kiadásának képein, ilyen szalmakalapos, fehérnadragos négerek dolgoznak a cukorültetvényeken.

Ugylátszik mindketten duzzogtak, mert szótlanul lépkedtek egymás mellett s a néhány lopva váltott tekintet telve volt szemrehányásokkal.

Végre miután az utnak csaknem felét megtették, az egyik megtörte a csendet:

— Tehát megmásíthatatlan az az elhatározás, hogy a gyermeket boldogtalánna teszi, kérdé a nő, de a szelid hangon kiejtett szavakban még a harag utolsó maradványa mint egy harmat csep az árnyékban levő fűszálon, melyet a nap heve nem birt még fészárítani.

— Ellenkezőleg, felelé a férfi, nem akarom, hogy kis unokánk valaha azt vethesse szememre, hogy boldogtalanságának az én könnyelműségem az okozója.

A Waltean legyezőre lefestett francia nőkhöz hasonló öreg asszony alig észrevehetően vállat vont:

— Mert a fiúnak, ki őt szereti, kevesebb vagyona van, mint neki? — Valóban fontos akadály, mondhatom. Azért még mindig jut kenyérre kettőjüknek is.

— Kenyérre, de vaj nélkül, jegyezte meg finom humorral a nagypapa s ajkain mosoly játszódott.

— A szerelmes ember nem vajjal, de csókkal eszi a kenyeret, viszonzá a nagymama, hirtelen feltalálva magát s diadalmasan kacagott

A férfi nem felelt, henem gondolatokba mélyedve megállt, mire a nő jobbra-balra tekintgetett, majd néhány lépést téve előre, megállt egy nagyobb dus levelű bokor előtt.

— Nézze csak barátom — szólott — mintha ott néhány mogyorót látnék. Lovagias udvariasággal lépett közelebb az öreg ur, arany keretű szemüvegét megigazitván néhány másodpercig figyelmesen szemlélte a bokrot s végre így szólott:

— Csakugyan mogyoró.

— Szakítsa le nekem!

Csodálkozva nézett az öreg ur a nagymamára. Már jó ideje eltelt annak, hogy mind-egyiküknek elment a kedve a mogyoró évéstől, mindazonáltal botjának kampós végét a galyra akasztva, lehajtotta azt nejehez, ki finom ujjacskáival lecsipte a kis csomó, apró, félig érett mogyorót s egy gombostű segítségével keblére tűzte.

a protekciós vasuti politikának előnyeit. A közeli forgalmat megdrágítják a távolsági forgalom előnyére, de minthogy a közeli forgalom a 30—35%-os refakciákat behozni nem képes, a nagyszállítás dédelgetésével önmaga odázza el az önálló vasuti finanziaális politika kezdeményezését.

Átérve a beruházási kölcsön emissziójára, felemlítjük, hogy az ily nagyobb emisszió-művelethez nem tartjuk alkalmasnak az előre haladott pénzügyi évadot. A beruházási kölcsön kötvényei ugyanis nem voltak előbb aláírásra bocsájtathók, míg az osztrák beruházási kölcsön kötvényeinek elhelyezése befejezést nem nyert. Így eszelte ezt ki a két pénzügyminiszter a Rothschild csoporttal.

Ez egyszerűen érthetetlen dolog. Ez vagy azt jelenti, hogy a mi hivatalos köreink is érzik, a mit pedig annyira szeretnek tagadni, a magyar hitel-ügy inferioritását az osztrákéhoz képest, vagy pedig, hogy Magyarország garantirozása csak úgy ér valamit, ha a nagytőkének tetszik valamit arra is adni. De nagy könnyelműség volt ezt a dolgot úgy rendezni, mivel az esetleg hátráltathatja a beruházási kölcsön kötvényeinek kedvező elhelyezését. A magyar pénzügyminiszter ugyan nem tart ettől a kalamitástól s hivatkozik a Vaskapu-kölcsönre, melyet juliusban is kedvezően tudtak elhelyezni. Mindebből igaz csak az, hogy a kötvények jegyzése úgy a hogy meg fog történni, mert kétséget nem szenved, hogy a nagy tőke az ily rentabilis üzletet nem engedi el, annyi azonban bizonyos, hogy a beruházási kölcsönre nézve a legkedvezőbb időt elmulasztottuk, az év első negyedét.

Erre annál kevésbé volt szükség, mivel az osztrákoknak az volt a tervük, hogy a beruházási kölcsön kizárólagosan a belföldön jegyeztessék az idegen tőke kizárásával (a mi persze csak részben sikerült), a magyar kölcsön elhelyezése tekintetében pedig a külföldi tőke is igénybe fog vétetni, elesik tehát azon

feltevés, hogy az osztrák s magyar kölcsön egyidejű kibocsájtása tulságosan igénybe vette volna a külföldi piacok jegyzési képességét. Nem látjuk tehát be, hogy a magyar beruházási kölcsön kibocsájtása, ha egyidőben történt volna az osztrákokéval, mennyiben sértette volna Ausztria érdekeit? Közkormányzatunk gyámoltalansága miatt, úgy látszik, arra vagyunk kárhóztatva, hogy mindenben Ausztria után kullogjunk, nehogy önállóan gondolkodva s cselekedve megsértsük az osztrák érdekeket.

Látható ebből, hogy a beruházási kölcsön emissziója bő anyagot szolgáltat az elmélkedésre.

Ujabb törvénysértés.

A kormány az újabb időkben sok keserűséget okozott az ellenzék, nemesoda tehát ha most megkivánja az édességet és a cukoradót törvényjavaslattal akarja tárgyaltatni. Csak hogy a mérges ellenzéknek nincs nyére az édesség és széles mederben akarja a vitát ellene megindítani, úgy hogy valóságos kiegyezési vita lesz a kritikából.

A kormányt ez a dolog igen feszélyezi, mert az esetben julius elsejétől fogva sem utalhatja ki az állami prémiumokat a cukorgyárosoknak és a helyzet pressiója alatt még sem arra gondol, hogy elejtse a sajtó cenzurát, melyet az egész közvélemény elítél, hanem, hogy egy újabb törvénysértéssel segítsen a bajon. Azt tervezi ugyanis, hogy látva az obstrukciót, a cukoradó javaslatot nem tűzi napirendre, hanem érvényben hagyja azt, míg az ellenzék dühe lecsillapul s akkor utólagos indemnitást kér magának, úgy mint az osztrák kormány tette.

Ennek azonban joga van ahhoz, míg Bánffyék flagrans törvénysértést követnek el vele, ha hozzá folyamodnak.

Az ellenzék feszült kíváncsisággal várja, hogy fogja Bánffy ezt a keserűen édes problémát megoldani s hogy fog eleget tenni a cukorgyárosok szinte fenyegető sürgetéseinek.

az utolsó pár szemet ön tüzte ide nekem, éppen e helyre, a hová most én tettem e pár mogyorót.

— Édes feleségem, susugta a nagyapó. S akkor ön így szólt:

— Magdácska, ha szülei nem adják önt nekem, akkor agyonlövöm magam.

— És ők beleegyeztek s 37 év óta boldogok vagyunk, fejezte be a nagyapa.

— Pedig akkor mi sem voltunk gazdagok azóta szereztünk vagyont. A gyermekek is majd szereznek maguknak. Emlékszik még erre ugy-e?

Mindketten elhalgattak s karonfogva egymást, egészen megfiatalodott léptekkel közeledtek a sétány végéhez, hol a fehér pont már nagy bolthajtásán változott, telve fényel és világossággal.

Már ekkor egészen el voltak merülve egy hosszas beszédbe.

— Hát majd egy kicsit összhuzzuk magunkat s megtoldjuk a hozományt — szólt a nagyapa.

— Helyes eszme — mondá örvendő a nagymama, hiszen örömet vonjuk meg magunktól.

— Így aztán a kedves gyermekeknek jut majd vaj is a kenyére.

— És a míg fiatalok, tette hozzá mosolyogva a nagymama, ropogtathatják a mogyorót is.

Ime egy idyll, melynek tanuja voltam pár évvel ezelőtt. Nemesak a XV. Lajos korában történtek meg ilyesmik, hanem ma napság is.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 15.

A képviselőház mai ülése fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László, és Lakatos.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső, Fejérváry.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Következik a napirend:

A honvédevelő és képzőintézetekről szóló törvényjavaslat

tárgyalása.

Münnich Aurél előadó: A törvényjavaslat a honvédség fejlesztését célozza . . .

Hentaller Lajos: Az osztrák honvédségét.

Münnich Aurél előadó: Osztrák honvédség nincs . . .

Horváth Ádám: Hát a landwährség?

Münnich Aurél fejtegeti a javaslat előnyeit a honvédségre nézve s azt elfogadásra ajánlja. Arról beszél, hogy a közvélemény megnyilatkozott a javaslat mellett. (Nagy zaj.)

Hentaller Lajos: Mesterségesen csinálták. (Zaj baloldalon.)

Münnich Aurél: Köszönetet mond Fejérváry miniszternek a javaslatokért. (Zaj balról, éljenzés jobbról.)

Hentaller Lajos: Amiért a honvédséget osztrák szellemben neveli.

Elnök: Hentaller Lajos képviselő urat rendreutasítom.

Münnich Aurél: Fejérváry miniszter a honvédséget nemzeti szellemben fejleszti s ez az ő nagy érdeme. (Nagy zaj balfelől.) Megvan győződve arról, hogy ezentul is sok alapítványi helyet fognak kreálni a honvéd tisztképző iskolában. (Zaj balról.) A javaslatot általánosságban elfogadásra ajánlja.

Báró Fejérváry Géza: E javaslat katonai és nemzeti fontosságát a Ház figyelmébe ajánlja. A törvényjavaslatba nem vette fel az adományozandó helyek mikénti beosztását s azért is szóval mondja el. A Ludovika akadémiában 25 ingyenes, 35 alapítványi 10 egész és 30 fél fizetéses hely lesz, a főreáliskolákban pedig 20 ingyenes, 10 alapítványi, 5 egész és 15 fél fizetéses helyet terveznek. A fősúlyt arra fektette, hogy minél több ingyenes hely legyen A hadapródiskolákban azért nem szervezett ingyenes helyeket, mert ott ugyanis nagyon csekély, alig 150 forint évenként a tandíj. Felfogja hívni a törvényhatóságokat, hogy a hadapródiskolákban alapítványokat tegyenek.

Hentaller Lajos: Sirni fognak akkor, nem gratulálni!

Báró Fejérváry Géza. Az ő lelkiismerete tiszta s ettől nem fél. Hat várost szemelt ki, ahova elhelyezhetné a honvéd hadapródiskolát s ezek közül a szakértők meghallgatása után Pécsét, Nagyváradot és Sopront szemelte ki a hadapródiskolák helyéül. Kéri a javaslat elfogadását. (Éljenzés jobbról.)

Thaly Kálmán: Köszönetet mond az előadónak szakszerű fejtegetéséért. Az előadó ur nagy lelkesedéssel, nem tudom, őszinte, vagy műlelkességgel . . .

Münnich Aurél: Kutassák!

Thaly Kálmán: . . . ajánlotta a javaslatot elfogadásra. Azt mondja, hogy a miniszter jó muzsikos, mert hozsannával és csinadrattával fogadják a javaslatát, annyira tudja a hangszerezéshez tartozik. (Derűtség balról.) Egy kurucz nótát czítál, a mely így szól:

»Nosza pajtás szokjunk rá, szokjunk rá
A német tánczra,
Ugyis már felfűzött, felfűzött
A német a lánczra!«

Ez nagyon találó; mert nálunk is germanizálni akarják a magyar ifjakat. A honvédelmi miniszter urat majd megeztítják a javaslatáért a magyarok istene elé; de reméli, hogy akkor majd enyhe büntetést fog kapni, mert nem tudja mit cselekszik. (Derűtség balról.)

— Nem emlékszik? kérdé

A nagyapa arcza hirtelen felderült egy régi, régi emléktől, nagy taláncsak egy a leveleken átszűrődő napsugár, mely éppen arczára esett. Ki tudja? A nagymama szép szürke szeméi fiatal tüzzel tekintettek az övébe. Hogy is ne emlékezett volna ő! De mi köze van a mogyoróknak az ő egyetlen unokájok férjhez adásához?

Az öreg ur szeméibe könyek loptak s hirtelen nagyon szükségesnek tartotta, hogy egy kiálló faágat letörjön, mely sérti a faszor nyíl egyenes vonalát, de a nő megfogta hosszú kabátjának egy gombját.

— Ez az a mogyoróbokor, szólt, mert vén bokor ez már, legalább is 70 éves, mely olyan telve volt gyümölcsessel abban az évben, mikor . . .

— Tudom, tudom szakította félbe a nagyapa, szabadulni igyekeztél, de a nő nem tágitott s nem eresztette el a kabátot.

— Éppen e helyen voltam akkor folytatá félbeszakított beszédét, emlékszem, hogy az alatt fekvő ágakról már leszedtem a mogyorókat, midőn egyszerre visszafordulva, önt pillantottam meg. Maga volt az, kedves barátom, ki a szüretet befejezte, s mialatt a mogyorók kötényembe hullottak, — akkor is ép ilyen szép nap volt mint ma — ön egyre csak reám nézett s olyan különösen tekintett szemével. Ah szép idők voltak ezek, régi szép idők. Mennyi minden történt már azóta.

S mikor a bokrot teljesen lekopasztottuk

Bécsből adták ki a rendeletet, hogy a javaslatba bele kell venni a 4-ik §-t s ebbe azt a rendelkezést, hogy a magyar honvédnövendéket németül tanítsák. Konstatálja, hogy a miniszternek az a tendenciája, hogy a közös hadsereget minél jobban össze keverje a honvédséggel; ennek az oldálnak pedig az a tendenciája, hogy a két hadsereg teljes szétválasztására törekszik. Kifogása van az ellen, hogy a honvédnövendékek a közös hadseregbe is beoszthatók legyenek, mert a honvéd nevelő intézetekben nem hajlandó a közös hadsereg számára tiszteket képeztetni. Ez a javaslat Magyarországra nézve elrejtett kvóta-emelés, mert a közös hadseregnek fogunk tiszteket nevelni. Ők nemcsak a frázisokát, hanem a rejtett célzatokat is kikeresték a törvényjavaslatból s mert nem zengedeznek hozsánnákat. Apponyiról beszél ezután, aki magyar nyelvű katonai akadémiát kívánt. Ez a javaslat ő szerinte nem az, a mit a nemzeti párt óhajtott, de hogy miként fog ez a párt viselkedni a javaslatlalt szemben, azt majd meglátják. (Ugy van, balról.) Ami a hadapródiskolák elhelyezését illeti, csak Sopron ellen van kifogása s szívesebben látná az egyik iskolát Eperjes tájékán. A 4-ik paragrafusnál fogva — a javaslatot pártja nevében visszautasítja. (Éljenzés balról.)

Bolgár Ferencz: A javaslat úgy katonailag, mint politikailag nagyon fontos. A honvédség az újabb időkben nagy eredményeket ért el, de egy nagy hibában szenvedett: a Ludovika akadémia ugyanis nem volt képes ellátni a honvédség tisztszükségletét. Ez a javaslat most megoldja azt a kérdést is, mert még eddig csak száz tisztt kellett évente ki a Ludovikából, ezentel évente legalább háromszáz tisztt fog kapni a honvédség, a melynek egy jelentékeny része el lesz látva a legmagasabb katonai képzettséggel. Nagy eredményt lát a honvédségre nézve ebben a javaslatban . . .

Horváth Ádám: Hát a műszaki csapatok?

Bolgár Ferencz: A miniszter ur kijelentette s ő is meg van arról győződve, hogy ez csak pénzkérdés, valamint a honvéd tüzérség felállítására is. Meg van arról győződve, hogy ezután magyar szellemben lesznek nevelve a honvédtisztek. A javaslatot pártja nevében is elfogadja a részletes tárgyalás alapjául. (Éljenzés jobbról.)

Rátkay László: Kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el még általánosságban sem. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Vissza kell azonban térnie a miniszter tegnapi kijelentésére, mely szerint a magyar nyelvet a többi nemzetiségekkel egyenlő jogúnak mondja. Ebből látja, hogy a miniszter csak addig magyar miniszter, míg a honvédségről van szó, míg a bársonyszékében ül. De amint az osztrák hadseregről van szó, azonnal osztrák lesz. Megengedi, hogy a miniszter jó katona s jobban ért a kardforgatáshoz, mint a törvényhez. De hát mire való ott háta megett az áliamtitkár? Mire való a miniszterelnök? (Nagy derűtség balfelől.) — Az előadóhoz is volna egy szava. (Kialtások: Hol az előadó? Nincs előadó! Jöjjön be az előadó! Münnich Aurél az előadói székbe ül.) Szemben az előadó tegnapi kijelentésével, hogy t. i. a német nyelvet meg kell tanulniok a magyar ifjaknak. —

Münnich Aurél: Nem azt mondtam!

Rátkay László: Saját fülemmel hallottam.

Münnich Aurél: Tessék elolvasni a Ház naplóját.

Kialtások balról: Ott már kijavította!

Rátkay László: Van azonban nekünk egy szálló igénk, mely így szól:

— *Mégis mozog a föld!*

Barabás Béla: Van egy másik is: Mégis hunczút a német! (Zajos derűtség.)

Rátkay László: Megmozdul az ilyen törekvések ellen az egész nemzet, megmozdul az ősi hazaszeretet (Viharos tetszés a szélsőbalon) s nem engedi, hogy rést üssenek a nemzeten. Az ilyen javaslat, mint a mostani, csak egy olajág, melyet az ausztriai özönvíz Noé bárkájából elrepült galamb hozott ide. De nekünk nem elég ez a kis olajág, mi az egészet akarjuk: az egész önálló nemzeti hadsereget. (Viharos tetszés a szélsőbalon.) Ami a törvényjavaslatot illeti, arra nézve is van egy megjegyzése a miniszter urhoz: 1880-ban is törvényben

biztosítva meg kellett volna kapnunk a magyar katonai akadémiát s mégse kaptuk meg. Ma is törvényt hoznak a magyar katonai akadémia fölállítására, de a függetlenségi párt mai is joggal kételkedhetik ennek megvalósulásában. Mint a német költő mondja — hogy a miniszter kedve szerint czitáljon: — Es ist eine alte, Geschichte sie bleibt aber dat immer neu! (Tetszés a szélsőbalon.) A javaslatot nem fogadja el. (Élénk tetszés a szélsőbalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után:

Asbóth János: Ő és elvarátai a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadják. De midőn ezt kijelenti, kijelenti azt is, hogy nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. A kormánynak sikerült quinpliket összefogni a javaslat üdvözlésére. Pedig ez a javaslat gr. Apponyi Albert és pártja kitartásának érdeme és most még sem Apponyit üdvözlük ezért. De nekünk az alkotmány meg van hamisítva s a kormány a feje tetején áll. (Derűtség.) A közélet fokról-fokra hanyatlik s a közzavarok szaporodnak. A kormány fegyverekkel kicsikar ugyan magának nagy többséget, de a közrendet nem képes fenntartani. Eszébe jut az a vidéki színész, aki mikor a direktora kérdezte tőle, hogy milyen szerepekre vállalkozik, azt mondta, hogy eljátsza ő a hősszerelmezt s a szende színészt, játszik apa és anyaszerepeket; ez nála csak a gázsi kérdése. Így van a kormány is. A kormány az ellentáborok vezérsátoráról egyszerűen leszedi a zászlókat s azt feltűzi a saját sátorára. Ez nem az exigenciák tudománya, hanem az existenciáké. Gróf Apponyi Albertre ezután ráfogják, hogy egész életében nem dolgozott semmit. De nemcsak az élőkrol emlékezik meg, hanem gróf Pongrácz Károlyról is, aki már meghalt s aki szintén kifejtette módzatait a jelen katonai törvényjavaslatok tekintetében. De mindez csak bátorítás az ellenzéki pártoknak s ők tovább is lankadatlanul küzdenek.

Okolicsányi László: A mesterséges üdvözlésekről beszél, amelyekkel a kormányt elhalmozták. Csodálkozik, hogy a kormány nem jelenti ki, hogy az apaság nem őt illeti e tekintetben. Nagy Isván képviselő már 1895. februárjában elmondta és kívánta mindazokat, amik e javaslatban felölve vannak. És vajjon akkor a miniszter ur elfogadta ezeket?

Báró Fejérváry Géza: Nem én!

Okolicsányi László: Ezeknek a katonai iskoláknak felállítására fel volt-e véve a kormány programjába? Nem. A parlamentarizmus veszélyeztetését látja az ilyen eljárásban, kijelenti azonban, hogy a javaslatot elfogadja.

A nagyváradi vasuti pályaudvar kibővítése.

— Amire szükmarokkal mértek. —

Nem régiben D á n i e l báró kereskedelemügyi miniszter Nagyváradon járt s megtekintette a vasuti pályaudvart. Azt hittük, hogy személyes meggyőződése alapján olyan módzatokról fog gondoskodni, miszerint alaposan segítve legyen a mai állapotokon.

A mi vasuti forgalmunk oly nagy a hatfelé elágazó vonalokon, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel bírják legyőzni az állomás szük volta miatt előálló nehézségeket.

A miniszter hétfőn terjesztett be egy törvényjavaslatot az országgyűléshez az államvasutak beruházásáról. Ebben 123 millió forintnyi hitel engedélyezését kéri, tíz évi beruházásra.

Az egyes beruházási tételék a következők:

I. Műhelyek és vontatási telepek létesítésére és berendezésére 23,070.000 ft.

II. Forgalmi és üzlethelyek beszerzésére 39,425.000 ft.

III. Fahidak kieserítésére 2,000.000 ft.

IV. Második vágányok építésére, vonatátalakításokra és rendező állomásokra 13,650.000 ft.

V. Pályaudvarok és felvételi épületek kibővítésére 17,105.000 ft.

VI. Kisebb kiegészítési munkákra, leltárszaporításokra és hóvédművekre 4,750.000 ft.

VII. Független tartozások törlesztésére 23,008.896 forint.

A pályaudvarokra felvett összegből a következő állomások tervezetnek kibővíteni:

1. Fiume pályaudvar bővítésére	4,000.000 ft.
2. Budapesti szénpályaudvar építése	2,500.000 »
3. Debreczen állomás bővítése	1,470.000 »
4. Temesvár-Józsefváros állomás bővítése és vonal-átelvezésekre	1,970.000 »
5. Kolozsvári állomás bővítése	570.000 »
6. Pécs »	315.000 »
7. Brassó »	350.000 »
8. Arad »	2,000.000 »
9. Piski »	960.000 »
10. Nagyvárad »	200.000 »
11. Zólyom »	700.000 »
12. Fülek »	310.000 »
13. Szeged »	500.000 »
14. S.-A.-Ujhely »	200.000 »
15. Párkány-Nána »	150.000 »
16. Kaposvár »	400.000 »
17. Szatmár »	260.000 »
18. Orsován átrakodó állomás létesítése	250.000 »

Tehát az összes állomások között majdnem Nagyváradra költenek legkevesebbet, pedig alig van állomás, a melynek kibővítése olyan égető szükiséget képezne, mint a nagyváradi.

Az aradi pályaházra 2 millió frtot, a debreczenire másfél milliót szán a miniszter s a nagyváradra alig jut 200,000 ft.

Nem ösmerjük a tervezetet, csupán annyit tudunk, hogy az államvasutak igazgatósága megvásárolta a Wöber-szálloda mellett levő püspökségi uradalmi épületet s ezen területet rak-tárak helyéül akarja felhasználni. A kellő kihasználásnak azonban útjában áll a Wöber szálloda, mely mintegy be van ékelve a két terület között. Előbb-utóbb csak meg kell ezen telket és épületet venni; annál inkább helyén való lett volna most, mikor a kibővítést keresztül viszik.

200 ezer forint azonban rendkívül kevés ahhoz, hogy a nagyváradi pályaudvaron normális viszonyokat létesítsünk.

Arató rabok.

— A foglyok felhasználása mezei munkára. —

A mezei munkások között pár év óta aggodalom keltő módon terjed a szoczializmus, különösen aratáskor lépnek fel követeléseikkel erősebben a felbujtogatott szegény emberek.

Hol itt, hol ott festi pirosra a csendőrszurony által kiontott vér a ringó kalászszal teli rónát.

Ez évben még élénkebb mozgalmat indítottak a szoczialisták, különösen a magyar alföldön s az aratási munkába nem akarnak beállani.

Magyarországon pedig az aratás gyors keresztülvitele életkérdés, a mely nem tűr halasztást.

Aki látta a magyar alföld népét aratás időn, az képes felfogni, mily óriási munkát fejt ki, hogy idejekorán takarítsa be a mit az Isten adott. Órlási munkaerő, s megfeszített szorgalomra van az aratás pár hetében szüktség.

Eddig páratlan volt a magyar földmives szorgalma, mikor a föld terményét, véres verejtékének gyümölcsét rendre vette. Pengett a kasza hajnal pirkodástól, késő éjjel, sokszor még holdvilág mellett is.

S ez a munkás nép most strájkra készül. Szoczialis eszméktől megmértelyezve megakarja tagadni a munkát a legszorgosabb időben.

Ennek a veszedelemnek akarja a kormány

elejét venni, midőn a rendelkezésére álló erőket igyekezik pótolni a sztrájkoló mezei munkások szorgalmát. A kérdés megoldása nehéz, s teljesen megfelelő nem lesz, de némileg segít az állapotokon.

A honvédelmi miniszter már kijelentette, hogy a katonaság egyrészét szükség esetén felhasználja aratási munkára. A belügyminiszter intézkedett, hogy a felvidéről munkáscsapatokat kapjon az állam.

Budapesti tudósítónk értesítése szerint Erdélyi Sándor igazságügyminiszter pedig a fogházakban letartóztatott egyének egy részét szintén aratási munkálatokra akarja felhasználni.

A kir. ügyészségeket már fel is szolitotta az igazságügyminiszter e tárgyban. Mint tudósítónk sürgönyzi a nagyváradi kir. ügyészséghez tegnap délután a következő távirat érkezett:

Kir. ügyészségnek

Nagyvárad.

Legkevesebb 24 óra alatt táviratilag választ kérek, hogy a felügyelete alatt álló kir. törvényszéki fogházban letartóztatottak közül veszély nélkül hány oly egyént tud néhány hétre rendelkezésre bocsátani, kik mezei munkára alkalmasak és hány őröt tud nélkülözni ezeknek kísérésére és őrzésére. A kiválasztásnál a büntetendő cselekmény minősége és az egyén megbízhatósága figyelembe veendő. A kiválasztásnál a letartóztatottnak saját beleegyezése is kikérendő.

Igazságügyminiszter.

A nagyváradi kir. törvényszék fogházában meglehetősen számmal vannak olyan vidékiek letartóztatva, akik a mezei munka mellett nőttek fel s ha kedvük lesz egy kis szabad levegőre, kellő éberség mellett jól fel lehet őket használni.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Június 16. Esküdtzéki tárgyalás a Vida-Pospisc sajtóperben.
 Június 16. Biharvármegye évnegyedes közgyűlése.
 Június 17—20. Iparostanoncz munka kiállítás.
 Június 19. A főgymnázium zárvizsgái.
 Június 19. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasúti közgyűlése a vármegyeház kistermében.
 Június 19—29. A főreáliskola zárvizsgái.
 Június 20-án. Az iparostanoncziskolák zárvizsgái.
 Június 22-én. Zárvizsgák az Orsolya zárdában.
 Június 23. Borlodán-Prodanovits sajtóper.
 Június 30. Év végi alapvizsgálatok a jogakadémián.
 Június 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.
 Július 4. A Szigligeti Társaság matinéje Derecskén.

* **Az ajándéktárgyak kiállítása.** Ámbár tegnap már jeleztük, nem tehetjük, hogy ma ismét föl ne hívjuk a közönség figyelmét Úrnapijának délutánjára, midőn a muzeum nagytermében megkezdődik a bibornok püspök ajándéktárgyainak kiállítása. Annál inkább indokoltnak tartjuk mai ismételt figyelmeztetésünket, mert tudjuk, hogy igen sokan vannak kivált a kath. hívek közül, akik nagyon szeretnék látni azon ajándékokat, melyekkel a gyermeki szeretet és ragaszkodás lepte meg a biboros főpáspört, az atyát. Annál inkább ismételjük a figyelmeztetést, mert négyszernél-öt-szörnél többször a muzeum igazgatósága nem állithatja ki a rendkívül becses, oly nagy vigyázatot, kiméletelet igénylő tárgyakat, melyekkel természetesen nagy felelősség is jár. A kiállítás napja tehát:

Úrnapija jun. 17. délután 3—5-ig;
 Vasárnap jun. 20. d. e. 10—11. délután.
 Kedd jun. 23. délután 3—5-ig.
 Belépő díj: 10 krajczár, a muzeum javára.

* **Személyi hír.** Scholz Ágoston budapesti egyetemi tanár a vallás és közok. miniszter kiküldött vizsgáló biztosa tegnap délelőtt elutazott városunkból.

* **A szent-jobbi uradalom átadása.** A Latinovits apát halála folytán a szent-jobbi apát-ság uradalmát tegnap vette át a kincstár. Az átadásnál jelen voltak a vallásügyi miniszter kiküldöttei: Kállóczy Zoltán miniszteri titkár és Aggházy Gyula miniszteri számvevő; a kincstár képviselőjében dr. Stefanovits István; a nagyváradi káptalan részéről Bunyitay Vincze apát-kanonok és az uradalom bérlője: Kugler Albert. Az átadáson résztvevők a bérlő szívesen látott vendégei voltak.

* **Kinevezés.** Király ő Felsege dr. Bartók József békésmegyei főjegyzőt a VII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatába miniszteri titkárrá nevezte ki és az osztálytanácsosi címet díjmentesen adományozta részére.

* **Biharmegye üdvözlése a kormányhoz.** Említettük vasárnapi számunkban, hogy a szakosztályi üléseken határozatba ment, hogy a mai megyei közgyűlésen egy bizottsági tag indítványt fog tenni a kormány üdvözlése iránt a magyar katonai akadémiáról szóló törvényjavaslat benyújtása miatt. Tegnap e tárgyban Hegyessy Márton ügyvéd a következő beadványt intézte a megyéhez, melyet a mai közgyűlésen fognak felolvasni.

Tekintetes Közgyűlés!

A honvédelmi m. kir. miniszter ur által néhány nap előtt egy nagyfontosságú törvényjavaslat terjesztetett a képviselőház elé a honvédtisztképző intézetekre vonatkozólag. Ezen törvényjavaslatot, mely törvénynyé vált a hatályba lépte esetén hivatalba leendő arra, hogy nemesak a honvédségnél észlelt tiszt hiányt orvosolandja, de a közös haderő tiszt karában is a magyar elemet erősíteni fogja, mi a nemzetnek régi vágyát és óhaját képezi, a magyar közvélemény pártkülönbőség nélkül a legmelegebb fogadtatásban részesítette s ennek előterjesztéséért eddig is már számos törvényhatóság, sőt egyes községek is feliratilag üdvözölték.

A nagy Biharvármegyei közgyűlése, mely a hazafias közvélemény megnyilatkozásának mindig elsőrangú organuma volt, úgy multjánál, mint érzelménél fogva nem maradhatván ki ezen törvényhatóságok sorából, azon tiszteletteljes indítványt terjeszttem a tekintetes közgyűlés elé: méltóztassék a kormányt a honvédtisztképző intézetek felállításáról szóló törvényjavaslat előterjesztéséért a maga részéről is a legmelegebben üdvözölni s egyszersmind a képviselőházat is feliratilag arra felkérni, miszerint tegyen meg minden lehető az iránt, hogy ezen törvényjavaslat minél előbb törvényerőre emelkedjék.

Teljes tisztelettel lévén a tek. közgyűlésnek
 Nagyvárad, 1897. június 14-én.

alázatos szolgálja
Hegyessy Márton
 biz. tag.

A multkor az indítványra vonatkozólag tett megjegyzéseinket, most is fentartjuk. Am üdvözölje a megye a kormányt, de csakis azért, mert Nagyvárad kapta meg az egyik katonai iskolát. Hír szerint egy bizottsági tag ily értelemben fel is fog ma szólalni a közgyűlésen.

* **Wenckheim Frigyes gróf ezüst lakodalma.** Az ő kigyósi kastélyban nagy ünnepekre készülnek, Pénteken vezetni újból oltához Werckheim Frigyes gróf nejét szül. Wenckheim Krisztina grófnőt, Erzsébet királyné palotahölgyét, miután e napon telik be boldog házasságuknak 25 éve s újra hitvesi esküt tesznek a nap emlékeül. Az előünnepségek már folynak. A grófi pár vallásos missiót tart. Nagyszombatból három jesuita atya érkezett meg. A környék valóságos bucsujáratokban vonul a kastélybeli kápolnába, hogy a szegények vélasszonyáért hálalmát, küldjön az égbe a jubileum alkalmából.

* **Térzene a Schlauch-téren.** A József ezred zenekara ma, szerdán délután 6 órától 7-ig a Schlauch-téren fogja játszani, a következő műsort:

1. Cioppo: »La Sabela« Marcia Sannitica-ból
2. Ziehrer: »A mi urfiaink« a »Deufchmeister« operából.
3. Wallace: Nyitány »Maritana« operából.
4. Chatan: A sonpernal, a »Chambre separe« cz. kupléból.

* **Kedvező egészségügyi viszonyok.** Az elmúlt utóbbi két héten vagyis június első felében elég kedvező egészségügyi viszonyok voltak Nagyváradon. Fertőző betegségekben egyetlen egy gyermek sem halt el s a megbetegültek is kevesen voltak. Vörhenyben 3, difteritisben 1, kanyaróban 1 megbetegülés fordult elő.

* **Segély kérő vármegyék.** Az ideai szomorú tavaszi időjárás milliókra rugó károkat okozott az országnak, sőt egyes helyeket teljesen tönkretett a nagy vihar. A sors által ilyen keményen sújtott községek mint pl. Felvincz, most a megyei alispán által az ország összes megyéihez azon kérelemmel fordultak, hogy a megye területén gyűjtést indítsanak számukra. Bármily mélyen érzi is azonban Biharmegye e csúszások súlyosságát, mégsem képes azokat enyhíteni, mivel tudvalevőleg megyénkben is több olyan község van, mely az idén tavasszal nagy csapásokat állott ki s inkább ezeknek nyújt segélyt. A mai közgyűlés elé is több ilyen község kérvényét terjesztik elő, a megye azonban csak igen minimális segélyt fog meg szavazni.

* **Sajtótárgyalás.** A nagyváradi kir. törvényszék előtt, ma fogják tárgyalni a Vida-Pospischel féle hírhedt sajtó ügyet. Az esküdtzéki tárgyalás Millye Gyula törvényszéki elnök vezélése alatt lesz megtartva. A tárgyalás délelőtt kilencz órakor kezdődik s a második évnegyedi esküdtiek lesznek beidőzve.

* **Uj jegyzői lakok építése.** Biharvármegye több községben a jegyzői lakok oly rossz állapotban vannak, hogy már alig használhatók lakásra, másutt pedig egyáltalán nincsenek is ilyenek építve, ezért most a körjegyzőséggel bíró községek, hol e hiányok megvannak, mind néhány év alatt a rossz állapotban lévő jegyzői lakokat kitatarozni, illetve újakat építeni lesznek kötelesek.

* **Falb kritikus napjai erre az esztendőre.** A híres időjós, a ki arról nevezetes, hogy a jóslásai be is válnak, meg nem is a folyó esztendő második felére is megállapította már a kritikus napokat. Julius hónapnak e szerint két kritikus napja lesz és pedig 14-ike és 29-ike, de ezek csak másodrendűek. Hanem az augusztus, az kitesz magáért, mert 28-án elsőrendű kritikus nap leendő, 12-én megmásodrendű Szeptember 26-ika is kiválóan kritikus lesz, ugyszintén október 25-ike is. November 24-ike elsőrangú, 9-ike másodrangú lesz. Az utolsó kritikus napok december 23-án és 9-én lesznek. Julius második felére rettentő égháborukat jósol Falb.

* **Négyszáz arató.** A tegnapi napon mozgalmalmas képe volt a pályaudvarnak. Mindenfelől kezdik szállítani a aratókat, így Erdély felől több mint négyszáz aratót vittek az alföldre. Most már mindenféle megkezdődnek a szerződéses s nem sokára meg is kezdődik az aratás. Hogy milyen lesz az aratás, az a jövő titka.

* **Látványosság a Püspök-fürdőben.** A kellemetlen időjárás nem kedvezett a fürdőeknek; a legszebb hónap: május folytonos esőzessel teljesen elrontotta a szezon elejét. A Püspökfürdő a kellemetlen idő után mintegy megújódva pompás üdülést nyújt a közönségnek s a szép sétány, erdő benépesülnek előkelő közönséggel. A fürdő bérlő minden kényelmen felül kellemesebb-kellemesebb szórakozással is gondoskodik, hogy vendégeinek minél több örömet szerezzen. A jó fürdő zene mellett holnap csütörtökön bűvészeti előadást rendez a diszes gyógyteremben Fosfouriee salon művész. Legérdekesebb pontja lesz a műsornak egy ritka mutatvány. Az előadó fővel lefele csüngve a terem mennyezetén fog járni. Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

* **A nagyváradi m. kir. adóhivatal mint váltópénztár.** Mint értesülünk. Lukács László pénzügyminiszter a nagyváradi m. kir. adóhivatalt váltópénztári jelleggel akarja felruházni. E változásnak nagyon örülnének Nagyváradon, különösen a kereskedők és földbirtokosok, kiknek gyakran van szükségük nagymennyiségű apró pénzre. Ilyen váltópénztár az országban eddig áll: Budapesten, Zágrábban, Debreczenben, Eszéken, Fiumében, Győrött, Kassán, Kolozsvárott, N.-Szebenben, Pozsonyban, Szegeden és Temesvárott.

* **Az egy krajczáros forgalomból való kivonása.** A pénzügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta az összes törvényhatóságokkal, miszerint időközönként többször hozzák tudomására a közönségnek, miszerint az egy krajczáros és fél krajczáros rézpénz csak 1898 június hó 30-áig, tehát még csak egy évig maradnak forgalomban, az állami pénztárak azonban egész 1899 december 31-ig kötelesek azokat elfogadni. Az egy krajczárosokat különben már kezdik kivonni a forgalomból s a 2 filléres rézpénzt mind nagyobb mennyiségben verik Kőrmöczbányán.

* **Uj biztosítéki értékpapírok.** A pénzügyminiszter közzétette, hogy a Debreczeni Takarékpénztár által kibocsátott 4 1/2%-os 200, 500, 1000, 2000, 5000, 10,000 koronáról szóló zálogleveleket a törvényhatóságok biztos érték papírok gyanánt tekinthetik s kauczió gyanánt elfogadhatják.

* **Fürdő saison.** Most már csakugyan beköszöntött az a kiállhatatlan évad, amelyben majd el olvadnak az emberek. Csak úgy csurog az arcokról az izzadság, ami megezőfolthatatlan tanúsága annak, hogy itt van a fürdő saison. Az intelligens elem jó nagy része, néhány hétre már el is bucsuzott városunkból, ki Marienbádba, ki Koritnyezára. A mi fürdő idényünk is nem sokára megkezdődik. Az uszoda már készen áll és ha az idő kitar a mostani állapotban, ugy a jövő héten megnyillik az uszoda. A Várad melletti két fürdőben is egyre szaporodnak a vendégek a fabódében pedig, kezdenek a színészek üres ház előtt játszani. Hiába jön az uborka saison.

* **Elfogott tolvaj.** Jó fogást csinált tegnap éjjel a csendőrség. Modos Bálint paraszt embert fogták el ki három rendbeli lopással van vádolva. A tolvaj eleinte tagadni kezdett de miután látta, hogy minden tagadás hiába való töredelmesen beismerte tettét. A csendőrség erélyesen nyomoz, hogy vajon nincsenek e az elfogottnak czinkos társai kikkel a lopásokat elkövette.

* **Körözés.** A nagyváradi rendőrséghez egy Körözés érkezett, Domján Juon nagyváradi illetőségű csavargót közik a kit a szegedi törvényszék lopás miatt két évi fegyházra ítélte. A körözött alacsony zömök termetű, borotvált állu 24-éves egyén, ki már több ízben volt büntetve.

* **Jó korreperititor.** A nyári szünidőre korreperititornak ajánlkozik helyben gymnasiumi vagy elemi iskolai tanuló mellé egy jeles képzettségű papnövendék. Bővebb felvilágosítás lapunk szerkesztőségében nyerhető.

TANÜGY.

Osztály vizsgálatok. A nagyváradi gymnasiumban ma kezdődnek az osztály vizsgálatok. A hittanvizsgák tegnap értek véget s az eredmény teljesen megfelelő volt. Azt hisszük, a jó eredmény a többi vizsgálatok alkalmával is észlelhető lesz.

Tornavizsgálatok. A községi iskolák torna vizsgái következő időben és sorrendben lesznek megtartva: 1. Az újvárosi elemi fiúiskola tornavizsgálata f. hó 16-án szerdán délután 5 órakor az iskola udvarban. 2. A polgári fiú, olasz és váraljai fiúiskolák vizsgái f. hó 18-án Pénteken délután 4 órakor a Sport-téren.

A vizsgálatok V.-Velenczen. A nagyváradi váraljai községi iskola elemi fiú és leány hármas osztályaiban és a csillagvárosi községi elemi vegyes osztályaiban az évszázó-vizsgálatok következő sorban fognak megtartatni: június 21-én délelőtt a váraljai leányiskola IV—IV osztályaiban, június 22-én délelőtt ugyanott a

fiúiskola IV—IV osztályaiban, a csillagvárosi vegyes iskola I—II osztályaiban pedig június 23-án délelőtt. A vizsgák fél 9-kor veszik kezdetüket. Kelt Nagyváradon 1897 június 15. Gabriely Lajos biz. elnök.

Az I. osztály vizsgálatai. A községi iskolaszék f. évi május havi gyűlésének határozatából a községi elemi leány iskolák I. osztályaiban az évszázó vizsgálatok megtartására a következő sorrendet állapítottam meg:

1. Újvároson az Őr utcai leány iskolában 1897 június 21-én reggel 8 órakor.

2. Az Olasz leány iskolában 1897 június 22-én reggel 8 órakor.

3. A Váraljai leány iskolában 1897 június 23-án reggel 8 órakor.

Miről az iskola csoport igazgatókat, osztály tanítókat a kiküldött bizottság tagjait, valamint a szülőket, gyámokat és az érdeklődő közönséget tisztelettel értesitem. Nagyvárad 1898 június 15-én Hering Sándor biz. elnök.

Értesítés.

A t. szülőket és a tanügy barátait ez uton értesitem, hogy az elemi iskolák harmadik fiúosztályaiban az évszázó vizsgákat a következő sorrendben fogjuk megtartani: június 21. reg. 8 órakor: N.-Teleky-utca; június 22. reg. 8 órakor: Köröspart és június 23. reg. 8 órakor Váralja.

Nagyvárad, 1897. június 14.

Dr. Kecskeméti Lipót,
biz. elnök.

Értesítés. A nagyváradi orth. zsidó hitközség által fentartott elemi- és polgári fiúiskolában az 1896—97. tanévet záró vizsgák június hó 16-tól 27-ig fognak megtartatni. A záró ünnepély június 30-án délután 3 órakor lesz.

IRODALOM.

— **Alapvető hittan középiskolák használatára.** Irta: Demény Dezső. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Budapest. Kiadja a Szent István-Társulat 1897. Ara 44 kr. = 88 fillér. Nagy örömmel vettük ez újabb középiskolai vallástani kézikönyv megjelenését, mert a melyek eddig közkezen forogtak, nem igen voltak alkalmasak arra, hogy a felsőbb vallástannal iránt kedvet ébreszsenek. Jelen tankönyv kétségkívül fölülte áll az annyira elterjedt Vincze Ambró-féle kézikönyvnek, talán Wapplerének is, de engedje meg a szerző, hogy néhány megjegyzést közzétegyünk. Mivel manapság az evolutio, létért való küzdelem, a hasonló jelszavak középiskolai tankönyvekbe is becsusztak, szentelhetett volna a szerző néhány lapot a moalsztikus világnézet tárgyalásának, különösen pedig az evolutio elméletének. Szerző stílyjét némely helyen homályosnak, nem elég magyarosnak tapasztaltuk, okoskodásait pedig sok helyen sem meggyőzőnek, sem szabatosnak nem nevezhetjük. Az Isten létezése mellett éneket oly röviden s oly zavartan adja elő, hogy abban tanárembernek se könnyű eligazodni. Csak helyeselhetjük, hogy az egyes fejezetek előtt egy kis irodalmi tájékozást is ad, de az idézett műveken kívül sok más a fejlődő fiatal ember eszéhez mért művet is idézhetett volna.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Becsületbíró.

Irta: Bozsnayk Zoltán. Színmű 3 felvonásban. A n.-várad színpadon először színe került 1897. június 15-én.

(Ifj. M. J.) Tegnap este került először színe Nagyváradon Bozsnayk Zoltán színműve.

A darab hatást ért el s ez már maga is némi siker, mert színműveknek ez is egyike célja. A sikerhez hozzá járult a darab eszméje is az már az előbbieknél sokkal többet jelentő. E kettő megvan a Becsületbíróban, s bár ez is valami, de mégsem elegendő arra, hogy e két tulajdonság folytán jó darabnak legyen nevezhető.

Az eszme kidolgozása már hézagoss, sokszor romantikus, sokszor naturális, de meg határozott iránya nincs és csak úgy libeg az

irodalmi műfajok között mint a Mohamed koporsója.

Van benne némi új dolog, de mégsem eredeti Csapongó szenvedélyek ferde nézetek a becsületről s egy néhány megfejtésre váró probléma keveréke képezi a cselekményt, mely sokkal tágabb körű sem hogy elég ügyes lett volna a szerző három rövidke felvonásba bele illeszteni.

A szereplő jellemek, a francia színművekből vannak kölcsönözve. Különösen Rieland Irén (Paulainé) jeleme hasonlít világosan az ifj. Dumas féle színművek alakjaihoz. Feláldozza a becsületét, mert választani kell az atyja gyalázata, vagyis halála, továbbá a fivére boldogsága, vagy a saját becsülete között, kiért ő feláldozza a becsületét, de ez a feláldozás, nincs keletlenül megindokolva sőt határos a kép telenséggel.

Egyedül Báró Bérczi Ákos (Balla) alakja eredeti. Egy világfi, aki sok ifjusági hóbort után boldog akar lenni, le akar tenni könyelműségéről, de már késő.

Ezekből a jellemekből áll a problémákkal telt darab, ezek fűződnek a cselekmény körül, de a kidolgozás gyöngesége, sokszor elmosódottá teszi a mesét, s így áll elő egy hatásos, de de nem valami nagyon magas irodalmi színvonalon álló darab.

Rövid meséje a következő. Rieland (Keszler) báró Bérczi Ákos fiatal földes ur tisztje. Két gyermeke van Irén (Paulainé) és Pál. (Szendrei.) A család már már majdnem boldog lesz, mert Irént, Orbán (Tompá) akarja elvenni, Pál pedig viszont szeretettik Szentgyörgyi László (Bács) Jolán leánya által. Ekkor kap Irén egy levelet a fiatal földesurától, melyben megírja, hogy atyja sikkasztott, s a börtön vár reá, ha az atyja becsületéért sőt életéért fel nem áldozza önmagát, ugyanis a becsületét. A lány ingadozik, de nem tudott más módot a menekülésre, és elfogadta a fiatal gróft. Ez történik az első felvonásban. A következőkben már Bérczi új életet akar kezdeni, lemond könyelműségéről és megkéri Szent-Györgyi Jolánt; ki vonzódik hozzá. Rieland meghalt, Irén leánya gyalázatát megtudván, ki egy gyermeknek adott életet, s a leány Szent-Györgyknél a társalkodó nő szerepre vállalkozik. Bsszura vágyik s Bérczi boldogságát foszlányoká akarja szagatni s így pattan ki az ő gyalázata. Orbán, szerelme tárgyát így megalázva látván bosszút esküszik s kész közötté és Bérczi között a párbaj.

A harmadik felvonásban Bérczire, Rieland Pál kideríti, hogy egy bankból sikkasztott s így nem párbajképes, ez aztán mivel a becsületért becsületét veszítette nem tud más menekvést és föbe lövi magát. A darab ezzel véget ért.

Balla Kálmán kiváló alakítást mutatott be. Hüen tolmácsolta a darabban kellően ki nem fejezett jellemet s teljesen átértette, e reá nézve is csaknem tragikus szerepet.

P. Adorján Berta alakításai között, első helyet foglal el a tegnapi. Igazi nőt mutatott be, aki bünt követelt el, mert azt hitte, hogy ez kötelessége, — aztán megbosszulta meggyalázóját.

Tompá szépen játszott. Organumát teljesen érvényesíteni tudta s zajos tapsokat aratott, bár szerepe, kissé hideg.

P. Szép Olgát illeti még meg dicséret ki kisebb szerepében is gondos alakítást produkált.

Jók voltak: Bács, Bácsné, Keszler, Szendrey, Lubrinicz és Somló Emma. A többiek szerepei teljesen elenyészők. Közönség szép számmal volt.

Jászai Mari Nagyváradon. Mint értesülünk, a jövő héten kezdi meg Jászai Mari, három estélyre terjedő vendég szereplését. Felép a »Stuárt Mariában és »Niobé-ban is. Közvetlenül utánna fog szerepelni Gál Gyula is. Ezek szerint, kilátása lehet a közönségnek, néhány érdekes estére.

A kék asszony. Serényen folynak az előkészületek a »kék asszony« című operettére. Már megis tartották belőle a próbákat. A darabban nagy szerepe van Somló Emma-nak is, ki naiva létere ezuttal kellemes hangját fogja a közönségnek bemutatni. A premier iránt nagy érdeklődés.

Színházi hírek. Holnap csütörtökön két előadás lesz; délután félárakkal az Ördögűző huszártiszt énekes bohózat, este pedig Szigethy József kitűnő énekes vigjátéka! A Nőemáncz-pánczió kerül színre. Ez utóbbi főbb szerepekben Rontay, Lubrinicz, Kövessi, Pintér, Hegyesi stb. lépnek fel. A Kék asszony új operette, amely az idei szezonban Budapesten az operettek között legnagyobb sikert aratott, pénteken kerül színre először nálunk, a főbb szerepekben Székely Irén, Rontay, Somló, Pintér Kövessi, Balla és Hegyessivel.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

46.

Néhány pillanat múlva újra kezdé, majd lábára mutatott:

— Nem igen szépek voltak, ki tudja, hátha most már egyenesek lesznek?

— Vilmos! kérlek légy nyugodtan — szolt Leonora — az orvos azt mondta a nyugalom gyógyít meg egyedül.

— Akkor hát jól kell vigyáznunk! Nemde? Ismét elaludt, órahosszát mozdulatlan maradt, a fájdalomtól azonban sziszegett.

— Prada! — szolt hirtelen susogva.

Leonora hozzáhajolt kérdé, mit kíván.

— Hol van Daisy?

Kemény kifejezést öltött Leonora arca röviden felelt: Nem tudom! nem törődöm vele.

— Ugy gondolod?

— Nagyon szívére vehette.

Leonora! itt a pillanat! ne mulaszt el, ki tudja, mit veszítesz e bolond gyűlölség által.

— De Vilmos, mit törődjem azzal a maláji vadmacskával, míg te itt vagy ilyen szerencsétlenül.

— Menj csak, szólj hozzá egy pár jó szót, megindítod szívét, talán meg is nyered örökre.

— Nem tehetem, nem akarom! Nem akarom többé látni azt az ördög fiókot.

Ujra behunyta szeméit pillái közt nézett ki.

— T Prada! Prada: Gondold meg — még is csak emberi lélek.

Mikor az orvos eljött, meg volt elégedve.

— Kemény fejem van, doktor ur! — szolt Vilmos — sokat kiállott már, nem árt annak ilyen esés.

Lábai azonban nagyon fájtak, úgy hogy gyakran nyögve tette egyiket a másikra.

— Ön tökéletes nyugalmat vit elő — tréfált tovább — ma este tehát nem mehetek sétálni.

Mikor az orvos kocsiába akart szállni, kabátjánál fogva visszatartotta valaki.

— Doktor! doktor! — szolt egy csendes remegő hang.

— Ki az?

A kocsi lámpájának fénye sápadt zavart tekintetű lánykára esett, ki a csipős hideg daczára kalap, kendő nélkül állt kint.

— Kegyed az Dunolly kisasszony? — kérdé bámulva.

— Doktor, doktor, igaz, hogy az az ur meghal?

— Remélhetőleg nem gyermekem! Reméljük, hogy nem lesz olyan nagy baja.

— Hiszi ön? Lehetséges lesz.

— Igen! lehetséges, de bizony nagyon nagyott esett. Meg foghatatlan, hogy rogyhatott a köre. Tud kegyed valamit a dolgról?

Az orvos természetesen mindent tudott, Leonora gondoskodott róla. A gyermek sötét nagy szemével félve nézett rá, ez pedig folytatá.

— Nem hiszem, hogy valaki fellökte. Az iszonyatos dolog lett volna. Ilyen nyomorék védtelen emberfellökése borzasztó ostobaság, ilyet csak kis gyermek tehetne, olyan meg nincs e házban.

Daisy félelmetes sikoltással kapta kabátját fejére s tova szaladt a sötétben.

A doktor körül nézett senkit sem látott a közelben, a kocsiába lépett elhajtattott.

A súlyos betegség vagy halállal járó csendesség e villára is ráborult félénk várakozás néma gyász köpenyéből burkolva.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Keresztelő az udvarnál.

Znaim, június 15. (Saját tud távirata.) Seefried báró leányának ki a királynak dédunokája ma ment végbe nagy ünneppel a keresztelője. A kis báró nőt az itteni dominikánusok priorja keresztelte nagy közönség s a katonai és polgár hatóságok képviselőinek jelenlétében. Az újszülött a keresztelésben Erzsébet Mária nevet kapott. Keresztelő után fényes bankett volt.

A képviselőház ülésének meghosszabbítása.

Budapest, június 15. (Saját tud távirata.) Ma a Ház ülésének ideje alatt a folyosókon az a hír terjedt el, hogy a kormány az ülést megakarja hosszabbítani, mire Jusztizh kijelentette, hogy akkor olyan obstructiót csinálnak, hogy a bécsiiek is megirigyelik. Különben az obstructióra a szélső bal erősen készül. Hétfőn Kálmán Károly kibeszéli az ülést, kedden ugyan ezt teszi Sima, szerdán Ötvös fog beszédet tartani.

Vilmos császár a czárnál.

Berlin, június 15 (Saját tud távirata.) Vilmos császár augusztus 6-án érkezik Pétervárra a czári pár látogatására. A császár két első rangú pánczélosból és a »Jagd« jelző hajóból álló hajoraj kíséretében utazik.

A legfőbb hadur szemléje.

Bruck, jun 15. (Saj. tud. táv.) Ó Felsége háromnegyed 6-kor csapatszemlére ide érkezett, kíséretében vannak német, francia, orosz, olasz, szerbiai és japán katonai attasék. Ó Felsége előbb a Galgóczy nevet viselő gyalogezredet, aztán a honvédeket szemlélte meg, végül zárt gyakorlatokat rendelt el. Ó Felsége teljes megelégedését nyilvánította, aztán a lovasságot szemlélte meg, melyet Ottó fhg. vezetett.

Rudini bankett.

Nápoly, június 15 (Saját tud távirata.) Az itt időző Rudini miniszterelnök tiszteletére tegnap este fényes bankett volt a Royal-szállóban melyen a pénzügy és igazságügy miniszterek 6 másodállamtitkár, 70 képviselő és több rudinista vett részt Rudini sikerült beszédben köszönte meg az ovációt és kijelentette, hogy a kormány békés kül- és gyarmatügyi politikát akar követni mely megengedi a gazdasági és adminisztratív reformokat. Dicséri Brin tengerészeti és Visconti-Venosta külügyi politikáját és megszavakban élte a királyt és királynét.

Thessália és Kréta eséréje.

Berlin, június 15. (Saját tud. távirata.) Itteni irányadó körök azt a hírt közlik, hogy a porta indítványt tett volna arra nézve, hogy Thessaliát és Krétát egymással kicseréljék pusztán angol óhajnak nyilvánítják.

Tűz a tárnában.

Zwickau, jun. 15. (Saj. tud. táv.) A Schader tárnában dult tűzben két munkásnő égett el. A tárnába zárt 200 munkásnak sikerült a szomszéd tárnán keresztül kimenekülni.

Rendőrök veresége.

London, június 15. (Saj. tudósítók táv.) A rendőrlegénység táborát a Mahoving folyó mellett 500 felkelő megtámadta. 6 rendőr meghalt.

A párisi merénylet.

Páris, jun. 15. (Saj. tud. táv.) A rendőrség két külföldi egyént és egy csak nemrég a vidékről érkezett anarkistát a longschampi merényletben való részesség gyanúja miatt elfogott. A nyomozások leginkább az elzásziak és lengyelektől lakott városrészekre terjeszkednek ki.

Páris, jun. 15. (Saj. tud. táv.) Az elnök ellen elkövetett merénylet miatt több házkutatást tartottak. Azt hiszik, hogy holnap több elfogatás történik.

Óngyilkos a tengeren.

London, június 15. (Saj. tudósítók táv.) Reggeli lapok jelentik Funchanból tegnapi kelettel, hogy Barnoto a Scot gőzhajóról, mely Angliából este oda érkezett, délután óngyilkossági szándékkal állítólag tengerbe ugrott.

KÖZGAZDASÁG.

A sárgarépa nagybani termesztése.

Nagyobb városok közelében különösen eddig azóta mióta a vidéki termékeket a budapesti vásárcsarnokokban is értékesíteni lehet, a sárgarépa nagybani termelése igen jövedelmező dolog. Frre vonatkozólag álljanak itt a következők:

Nagybani termelésre leginkább ajánlható narancsszínű óriás sárgarépa, saalfeldi avagy a vörös édes Altringham. Eghajlat dolgában nem válogatós, legjobban a nedves tavaszt s a hosszú őszt kedveli. Fontos dolog, hogy a talaj mély és porhanyós legyen, kavicsos vagy nagyon agyagos területen nem érdemes termelni általában véve azonban ott a hol a rozs jól megerem sárgarépa is termesztendő. Termelésénél igen fontos továbbá, hogy a talaj jó trágyaerőben legyen, miért is a talaj erős trágyázása nagyon is kívánatos. Legalkalmasabb a szarvasmarha-tárgya, ott azonban a hol a termésménynyiséget emelni, fokozni akarjuk, helyesen cselekszünk ha mesterséges trágyákat is alkalmazunk, a melyek a sárgarépanál ép úgy mint egyéb gyökérnövényeknél a termés mennyiséget még jó trágyaerőben lévő földeken is rendkívül emelik. A szuperfoszfátot, de különösen a chilisalétromot hálálja meg leginkább, előbbiből holdanként 100 kgmot utóbbiból 50 kgmot alkalmazva. A talajt ősztel 30 cm-re kell felszántani, mélyítőt eresztve az eke után tavasszal csak grubberoztatni kell a talajt, mire a vetés megkezdhető, olyan módon, hogy a talajt sorhúzóval megjárattuk s az így létesülő sorokba a magot kézzel elhintetjük és pedig márczius végén, vagy április elején; szárazabb időben korábban, nedvesebb éghajlat alatt valamivel később. A magot gipszel esetleg homokkal vagy fűrészpórral keverten kell vetni s összekeverés előtt jól összedörzsölni nehogy csomósodva legyen. Holdanként 2—3 kgnál többet elvetni nem célszerű, különben igen sűrű lesz. Elvetés előtt a mag csiraképeségéről meg kell győződni. Elvetés után a talajt egy könnyű hengerrel meg kell járítani.

Kikelés után a sorközök azonnal sekélyen megkapálandók gyomosítás céljából a mint a gyomok újra kinőnek a második kapálás foganosítandó most már mélyebben. A második kapálás után kell a sárgarépát erjezni, akkor amikor kisujj vastagok, úgy hogy 8 cmre állejanak egymástól, az erjezést csak eső után lehet végezni s addig kell várni míg a talaj erre a célra elég puha. A szedés minél későbbben eszközöltetik annál jobb sőt a betakarítást kora tavaszra is lehet hagyni mert a gyökereknek a téli fagy nem árt. Kézzel való szedésnél a villa ásó használandó de ekével is lehet. A gyökerek felszedése alkalmával a levézet róla eltávolítandó. Téltre vermekben — föld között — lehet eltartani. Termés mennyiség 200—300 mm holdanként jó és szuperfoszfátosított talaj jokon 500—600 métermázsa is.

A cs. és kir. szab. Adria biztosító társulat Triesztben. A folyó év május 20-án megtartott közgyűlés előterjesztette 58-ik üz-

letévére (1896) szóló üzleti jelentéseit. Ezek szerint a társulat életbiztosítási osztálya az 1896-ik évben 13.840,565 forint tőkebiztosítást kötött és a biztosítási átlag ezen év december 31-én 84 millió forint felül tőke és 222,102 frt járadékbiztosítási összeget tüntet fel. A díjbevétel 3.482,368 frtot teszen, míg a halál- és elérési esetekben kötött biztosítások kifizetése 1.810,741 forintot, vett igénybe s ezenkívül 387.508 frt függő károokra tartalékba helyeztetett. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.544.192 forintot és ebből a viszontbiztosításokat levonva tisztán 19.051,272 frtot teszen ki. Az elemi (tűz- és szállítvány)-biztosítási ágazatok díjbevétele 7.295,879 frtot tesz ki, a viszontbiztosításokra 3.430,534 frt és kárfizetésekre a viszontbiztosításokat illető részek levonásával 2.189,767 frt fordítottatott és ezenfelül függő károokra 394,341 forint helyeztetett tartalékba (ugyancsak a viszontbiztosítékokot illető részek levonása után 2.189,767 frt fordítottatott és ezenfelül függő károokra 394,341 forint helyeztetett tartalékba (ugyancsak a viszontbiztosítékokot illető rész levonásával). Az elemi ágazat díjtartaléka a viszontbiztosítások levonásával 2.060,629 frtra rug a kötvény szerinti árfolyamnyereség 398,175 frtnyi összegben a fennálló árfolyam-ingadozások tartalékhoz csatoltatott, továbbá 200,000 frt az életbiztosítási osztály külön nyeméreménytartalékának és 125,000 frt az általános mérlegrendelkezésre álló tartalékának emelésére fordítottatott. Az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy *ő császári és apostoli királyi Felsége* küszöbön levő uralkodási jubileumának megünneplése alkalmából *jótekonysági alapítványt tesz és e célra 25.000 forintot szavazott meg.* Osztalék fejében részvényenkint 75 frtot fizetnek ki. A társulat tartalékai az 1896-ik évben 2.140.162 frttal növekedtek és jelenleg 25.004.891 frtra ragnak, amelyből a díjtartalékok 21.111,902 frtot (tisztán, vagyis a viszontbiztosítékokot illető részek levonásával) a nyeméreménytartalékok 2.980.932 forintot és az árfolyam-ingadozások tartalékai 912,057 frtot tesznek ki.

SZERKESZTŐI POSTA.

Cs. J. Budapest. Nem vagyunk ugyan nagy barátai sem a romantikának, sem a babonának, de úgy látszik van irói vénája. Tessék megpróbálkozni. Esetleg ezt a mutatót is felhasználjuk és akkor kérésnek másik részét is teljesítjük. De biz az csak »esepenni» fog, nem »csurranni.» Verseket csak ritkán közlünk, ha azok igazán jók, — honorariumot azonban nem szavazunk meg értük. A fővárosi levelek pedig ritkán szoktak bevalni. Ám próbálja meg, de vegye figyelembe az előbbi kijelentést, végül megjegyezzük, hogy elég egy sütetből — egy lepény, egy tárczairótól havonkint — két tárcza.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

PAULAYNÉ ADORJÁN BERTA uruő,
a nemzeti színház művésznőjének felléptével.

Bérlet 44-ik szám.

Bérlet 44-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi június 16-án,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Itt másodszer:

A b e c s ű l e t b i r ó.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Bosnyák Zoltán.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap esütörtökön, 1897. évi június hó 17-én,

Két előadás.

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

Az ördög üző huszártiszt

Énekes bohózat.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Nőemancipáció

Énekes színmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MEGHIVÓ a „Szent László“-nyomda-részvénytársaság rendes közgyűlésére,

mely 1897. évi június hó 30-án délután fél 5 órakor fog ft. Makucz Ernő vezérigazgató ur lakásán (Nagy Sándor-utca 277. sz.) megtartatni, miután a f. hó 15-ére hirdetett közgyűlés a kellő számú részvényes meg nem jelenése folytán nem volt megtartható.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletév eredményéről.
2. Az 1896. évi mérleg előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. A részvénytársaság további kezelése feletti határozathozatal.
5. Az igazgatóság és felügyelő bizottság lemondása és a telmentvények megadása.
6. Új igazgatóság választása.

1. J e g y z e t. A felügyelő bizottság által átvizsgált mérleget a részvényesek ft. M a k u c z E r n ő vezérigazgató urnál megtekinthetik. Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, az alapszabályok értelmében tartozik részvényeit a közgyűlés megkezdése előtt a vezérigazgatónál bemutatni.

2. J e g y z e t. Megjegyzendő, hogy az alapszabályok 19. §. értelmében az új közgyűlés tekintet nélkül a képviselt részvényesek és jelenlevő részvényesek számára meg fog tartatni és a fentebbi tárgyak szerint határozni fog.

Kelt Nagyváradon, 1897. június 15.

Az igazgatóság.

Meghívás.

A „Biharmegyei korona takarékos- és hitel-szövetkezet“ alakuló közgyűlését

Nagyváradon, a Biharmegyei takarékpénztár üzlethelyiségében

1897. évi június hó 19-én délután 3 órakor

fogja megtartani, melyre a jegyzést tevő tagok tisztelettel meghívotnak.

Nagyvárad, 1897. június hó 10-én.

Az alapítók.

Tárgysorozat:

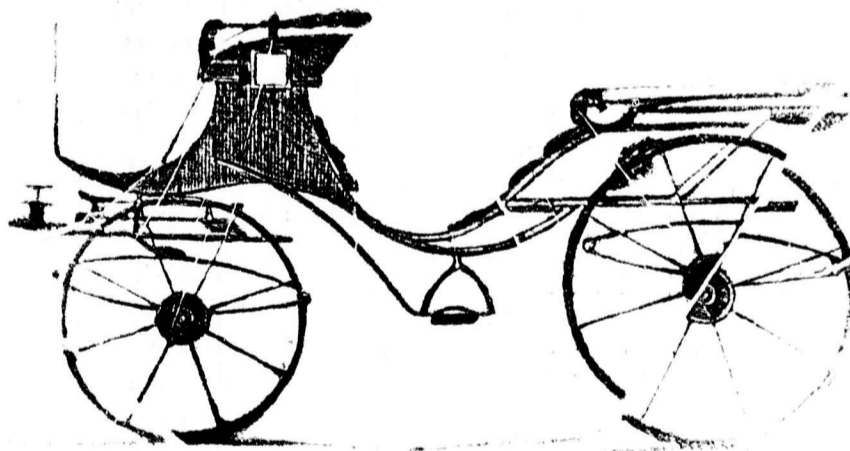
1. Közgyűlési elnök választása.

2. A megalakulás iránti határozat kimondása és alapszabály megállapítása.

3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Apáca-utca, (saját ház.)

Előleges jelentés a mostani Urnapi vásár alkalmával.

Nagy kocsikiállítás és kiárúsítás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a *június 21, 22 és 23-án nagyvásár* alkalmából kedvező idő esetén

nagy és fényes kocsikiállítást

rendezek **Apáca-utcán végig, hol gyáram van,** mindenféle fedeles és fedetlen szandlauffer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körösfából erős, csinos munkát mutatok be, melyek megtekintésére a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom,

Gyáramban készült összes **kocsikat mélyen leszállított árban** árusítom el.

Miután gyáramban, a kovács-, kerékgyártó-, szatler- és fényező-műhelyek egyesítve vannak, ennél fogva felvállalok minden e szakmába vágó javításokat és átváltoztatásokat a legpontosabban és jutányosan készítek.

Ezen kedvező alkalmat a t. vevőközönség b. figyelmébe ajánlva maradtam teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPOT,

kocsi-gyáros

